

POSSENTI Vittorio: «Prospettive sull'etica», in *Essere e libertà*, Rubbettino, 2004, pp. 207-246.

POSSENTI Vittorio: *Essere e libertà*, Rubbettino, 2004.

RATZINGER Joseph: *Fede, verità, tolleranza*, Cantagalli, Siena 2003.

RATZINGER Joseph: *L'Europa di Benedetto nella crisi delle culture*, introd. di Marcello Pera, Cantagalli, Siena 2005.

PAŃSTWO, PRAWO, RELIGIA

DIALOG MIĘDZY JÜRGENEM HABERMASEM I JOSEPEM RATZINGEREM

S u m m a r y

Artykuł omawia główne tezy i wnioski debaty „Moralne i prepolityczne fundamenty państwa liberalnego”, która odbyła się 19 stycznia 2004 r. w Monachium między Jürgenem Habermasem i Josephem Ratzingerem. Sytuuje się ona w kręgu tematów obecnych od pewnego czasu w dyskursie publicznym Zachodu, dziś zaś powracających ze szczególną siłą, a dotyczących fundamentów państwa liberalnego, kwestii prawa pozytywnego – czy ma ono zależeć tylko od woli większości parlamentarnej, czy też powinno czerpać z głębszych źródeł – obecności religii w przestrzeni publicznej w dobie poświeceniowej prywatyzacji w postsekularnym społeczeństwie, korelacji wiary i rozumu. Warunkują one także delikatne problemy, które pojawiły się w ostatnich dziesięcioleciach: Europa i jej korzenie, chrześcijaństwo a przestrzeń polityczna, cele prawa cywilnego, kwestie życia, rodziny i embrionu ludzkiego.

Streścił Stanisław Sarek

STATE, LAW, RELIGION

DIALOGUE BETWEEN JÜRGEN HABERMAS AND JOSEPH RATZINGER

S u m m a r y

The paper discusses the main arguments and conclusions from the debate “Moral and pre-political foundations of the liberal state,” which took place on 19 January 2004 in Munich between Jürgen Habermas and Joseph Ratzinger. It situates in a circle of topics present for some time in the public discourse of the West, while today returning with particular force, on the foundations of the liberal state, the question of positive law—whether it is to depend only on the will of the parliamentary majority or should derive from deeper sources—the presence of religion in public space in the era of post-Enlightenment privatization in post-saecular society, the correlation between faith and reason. They also condition the delicate issues that have emerged in recent decades: Europe and its roots, Christianity and political space, the objectives of civil law, the issues of life, family, and human embryo.

Translated by Stanisław Sarek

Słowa kluczowe: państwo, prawo, religia, Habermas, Ratzinger.

Key words: state, law, religion, Habermas, Ratzinger.

Information about Author: Prof. VITTORIO POSSENTI—Ca' Foscari University of Venice; address for correspondence—e-mail: possenti@unive.it, vittorio.possenti@tin.it